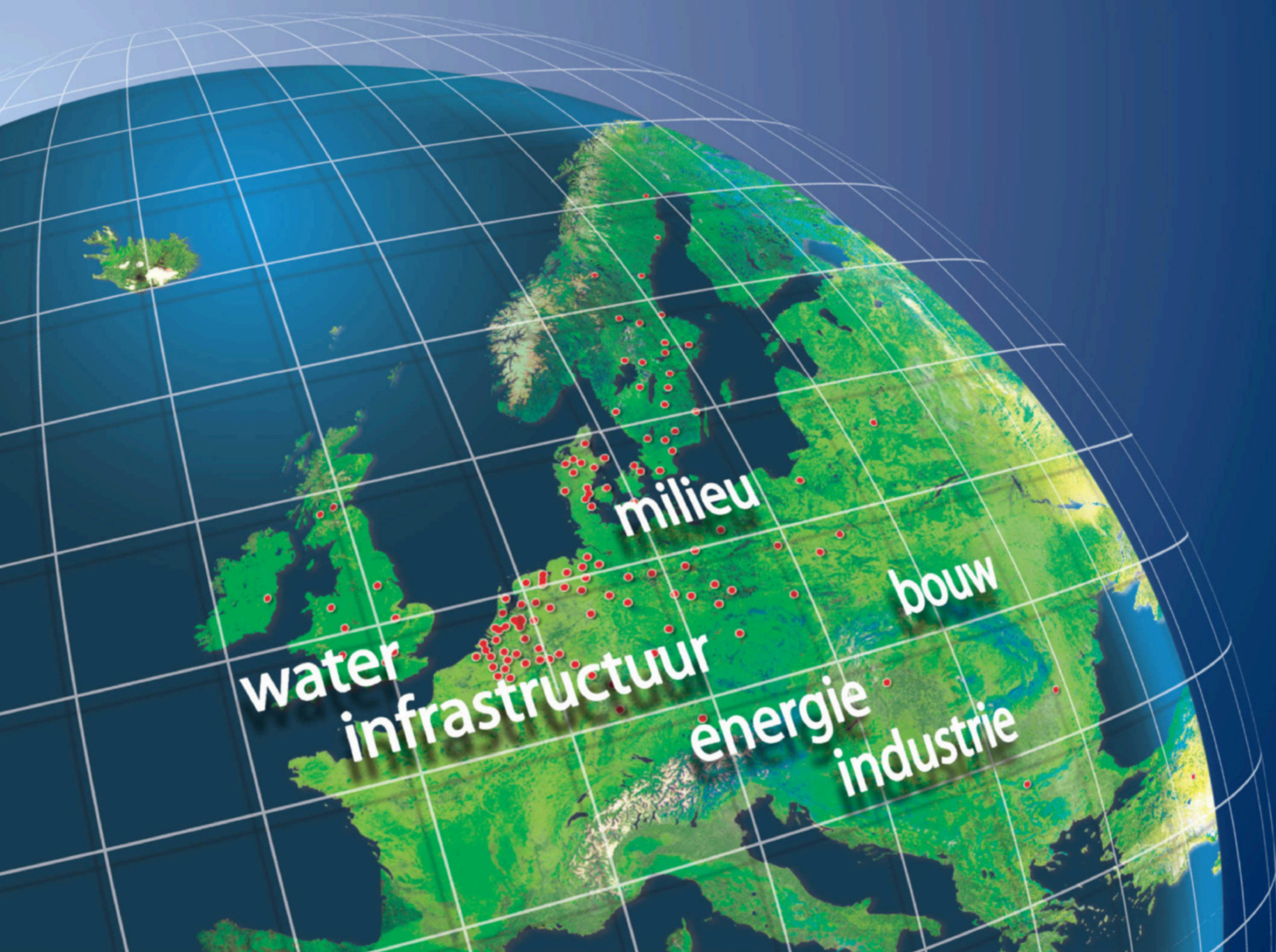

Archeologisch onderzoek Rijssen Het Opbroek

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 569

Archeologisch onderzoek Rijssen Het Opbroek

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 569

Definitief

Gemeente Rijssen-Holten

Grontmij Nederland B.V.
Assen, 13 oktober 2009

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Rijssen
Het Opbroek

Subtitel : Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 569

Projectnummer : DR237239

Referentienummer : DR237239

Revisie : 0

Datum : 13 oktober 2009

Auteur(s) :

E-mail adres :

Gecontroleerd door :

Paraaf gecontroleerd

Goedgekeurd door

Paraaf goedgekeurd

Contact :

Stationsplein 12
9401 LB Assen
Postbus 29
9400 AA Assen
T +31 592 33 88 99
F +31 592 33 06 67
noord@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Administratieve gegevens

Datum opdracht : 21 november 2007
concept : 14 december 2007
definitief : 13 oktober 2009

Opdrachtgever : Gemeente Rijssen-Holten

Uitvoerder : Grontmij Nederland bv
mevr. drs. [REDACTED] & mevr. drs. [REDACTED]

Bevoegd gezag : Provincie Overijssel

Contactpersoon : mevr. drs. [REDACTED]

Locatie : gemeente : Rijssen-Holten
plaats : Rijssen
toponiem : Het Opbroek

RD-coördinaten : NW x: 233.357 / y: 481.173
NO x: 234.265 / y: 481.131
ZW x: 233.425 / y: 480.083
ZO x: 234.535 / y: 479.201

kaartblad : 28D Rijssen
afm. plangebied : 150 hectare

AMK : monumentnr. : -

Archis II : CIS-code : 25591

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Aanleiding en doel	5
2	Bureauonderzoek.....	6
2.1	Werkwijze.....	6
2.2	Geologie, geomorfologie en bodem.....	6
2.2.1	Geologie.....	6
2.2.2	Geomorfologie	6
2.2.3	Bodem.....	7
2.3	Hoogtekaart.....	7
2.4	Bekende archeologische waarden.....	7
2.4.1	Indicatieve Kaart Archeologische waarden.....	7
2.4.2	Archeologisch Informatiesysteem (Archis2)	8
2.4.3	Archeologische Monumentenkaart (AMK)	9
2.4.4	Cultuurhistorische Atlas Overijssel	9
2.4.5	KICH.....	9
2.4.6	Historische vereniging.....	9
2.5	Historische, huidige en toekomstige situatie.....	9
3	Archeologische verwachting	11
3.1	Algemeen.....	11
3.2	Archeologische verwachting Het Opbroek.....	11
3.2.1	Vroege en Midden Steentijd.....	11
3.2.2	Neolithicum tot en met IJzertijd.....	11
3.2.3	Romeinse Tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.....	12
4	Evaluatie	13

Bijlage 1: Locatie Plangebied

Bijlage 2: Geomorfologische Kaart

Bijlage 3: Bodemkaart

Bijlage 4: Hoogtekaart

Bijlage 5: Bekende en potentiële archeologische waarden

Bijlage 6: Historische kaart

Bijlage 7: Archeologische verwachtingskaart

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de gemeente Rijssen-Holten heeft Grontmij Nederland bv een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Het Opbroek te Rijssen. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten oosten van de bebouwde kom van Rijssen en wordt aan de noordzijde begrensd door de Leijerweerdsdijk, aan de oostzijde door de N347, aan de zuidzijde door de Enterstraat en aan de westzijde door de Pelmolenweg. De locatie van het plangebied wordt weer gegeven in Bijlage 1. Het plangebied heeft een oppervlakte van 150 hectare en bestaat grotendeels uit gras- en akkerland. Er zijn binnen het terrein enkele wegen, huizen en bedrijven aanwezig.

1.2 Aanleiding en doel

Aanleiding voor het onderzoek is de geplande realisatie van nieuwbouwplan Het Opbroek. Tijdens de bouw van de woningen en de aanleg van wegen zullen werkzaamheden worden uitgevoerd die de bodem en eventueel aanwezige archeologisch resten kunnen verstoren of vernietigen. Daarom dient voorafgaand aan de werkzaamheden een bureauonderzoek te worden uitgevoerd. Doel van dit Bureauonderzoek is om voorafgaande aan de geplande bodemingrepen te onderzoeken welke archeologische waarden in het plangebied bekend zijn en/of te verwachten zijn. Op basis van hiervan wordt een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld en eventueel aanbevelingen gedaan voor de inrichting en methoden voor het vervolgonderzoek.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Voor het Bureauonderzoek is gebruik gemaakt van bodemkaarten en van geologische, topografische en historische kaarten, het Archeologisch Informatiesysteem (Archis2) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de Archeologische Monumentenkaart (AMK), de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), de Cultuurhistorische Atlas van Overijssel en overige relevante literatuur. Aan de hand van een analyse en interpretatie van deze gegevens is een specifieke archeologische verwachting opgesteld.

In de navolgende paragrafen wordt eerst ingegaan op de landschapsgenese en ontwikkeling. Het landschap is altijd bepalend geweest voor de bewoningsmogelijkheden van de mens. Het is van belang inzicht te hebben in het landschap om een voorspelling te doen over de locatie(s) van mogelijke bewoningsplaatsen. Daarna zullen de al bekende archeologische waarden in en rond het onderzoeksgebied worden besproken.

2.2 Geologie, geomorfologie en bodem

2.2.1 Geologie

Binnen het plangebied komen afzettingen voor uit het Laat-Pleistoceen (zie Tabel 2.1). Deze afzettingen bestaan uit dekzanden van de Formatie van Twente. De zanden zijn door de wind afgezet in de laatste ijstijd, het Weichselien. Hierin kan bodemvorming zijn opgetreden in de vorm van podzolering.

Tabel 2.1 Indeling van het Laat-Pleistoceen en het Holoceen

chronostratigrafie		jaren geleden	
Kwartair	Holoceen	Subatlanticum	3.000 - heden
		Subboreaal	5.000 - 3.000
		Atlanticum	8.000 - 5.000
		Boreaal	9.000 - 8.000
		Preboreaal	10.000 - 9.000
↓	Pleistoceen	Laat	130.000 - 10.000
		<i>Weichselien (ijstijd)</i>	<i>120.000 - 10.000</i>

2.2.2 Geomorfologie

Op De Geomorfologische Kaart van Nederland¹ staat weergegeven dat het grootste deel van het plangebied zich bevindt in een vlakte van ten dele verspoelde dekzanden (eenheid 2M9) (Zie Bijlage 2). Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuw heeft destijds lokaal vrij veel dekzand opgenomen en dit vervolgens in laag gelegen gebieden weer afgezet. Hierna heeft mogelijk geringe verstuiwing plaatsgevonden. Verspreid over het plangebied komen enkele dekzandruggen voor al dan niet met oud-boulanddek (eenheden 3K14 en 3L5). In het zuid(westen) van het plangebied bevinden zich gordeldekzandruggen en –welingen al dan niet met oud-boulanddek (eenheden 3K16 en 3L6). Dekzandruggen zijn terreinverheffingen met flauwe hellingen, die grotendeels onder arctische omstandigheden tijdens de laatste ijstijd door de wind zijn gevormd.

¹ Stiboka, 1985. Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000, blad 28 en 29. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

2.2.3 Bodem

Volgens de bodemkaart² bestaat het grootste deel van de bodem in het plangebied uit beek-eerdgronden met lemig, fijn zand (eenheid pZg23) (zie Bijlage 3). Aan de zuid- en westzijde van het plangebied zijn gooreerdgronden met leemarm en zwak lemig zand aanwezig (eenheid pZn21). In het noorden van het plangebied komen op enkele locaties veldpodzolgronden voor, bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (eenheid Hn21). In het zuidoosten van het plangebied bevindt zich een zone met moerige eerdgronden, bestaande uit een moerige bovengrond op zand (eenheid vWz). In het uiterste zuiden van het plangebied bevinden zich duinvaaggronden bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (eenheid Zd21).

Podzolering treedt op in zandgronden waarop een vegetatie voorkomt die zuren afscheidt. Een intact podzolprofiel kenmerkt zich onder andere door een humusrijke bovengrond (A-horizont). Door uitspoeling van humuszuren uit deze A-horizont worden ijzer- en aluminiumdeeltjes uit het onderliggende zand (E-horizont) naar beneden getransporteerd (door hemelwater), waarna ze neerslaan op een bepaalde diepte (B-horizont). De E-horizont of uitspoelingslaag is te herkennen aan de grijze tot lichtgrijze kleur. De B-horizont of inspoelingslaag aan de donkerbruine tot roodbruine kleur. Naar beneden wordt de kleur vaak geleidelijk lichter tot aan het niet door bodemvorming beïnvloede zand (C-horizont). Dit zand is in het algemeen geel en grijs. De geleidelijke overgang van B- naar C-horizont wordt de BC-horizont genoemd. Een belangrijke voorwaarde voor het ontstaan van een podzolprofiel is de verticale doorstroming van hemelwater. Dit gebeurt alleen als het grondwater niet te hoog staat, met andere woorden: het moet een droge bodem zijn. In het algemeen wordt aan deze voorwaarde voldaan op de hogere delen van het dekzandlandschap: de dekzandkoppen en -ruggen. Dit waren in het verleden gunstige locaties voor bewoning.

Beekeerdgronden liggen over het algemeen relatief laag in het landschap. Ze waren in het verleden vaak in gebruik als grasland en werden gebruikt voor de beweiding van het vee. De beek-eerdgronden bestaan uit een humushoudende bovengrond van gemiddeld 0,2 m dik. Deze eerdlaag ligt direct op de niet door bodemvorming beïnvloede natuurlijke ondergrond (C-horizont). Rond Rijssen liggen de gronden meestal op de overgang van de enkeerdgronden naar de lager gelegen beek-eerdgronden.

Gooreerdgronden hebben tevens een eerdlaag en zijn vaak gelegen op de hoger gelegen dekzandruggen of afgesloten laagtes. In deze gebieden is bij de gooreerdgronden een inpoelingshorizont gevormd (B-horizont).

Bij de stuifzandgronden bestaat het profiel meestal uit een dik pakket stuifzand met binnen 1,2 m beneden het maaiveld een begraven B-horizont.

De moerige eerdgronden liggen in het plangebied als kleine laagtes tussen de beek-eerdgronden. Waar de gronden nog niet verstoord zijn, bestaat het profiel uit een venige bovenlaag op de C-horizont.

2.3 Hoogtekaart

In bijlage 4 is een hoogtekaart weergegeven. Deze is vervaardigd door bekende NAP-hoogtes te interpoleren. Op de kaart is te zien dat met name het zuidelijke gedeelte van het plangebied relatief hoog gelegen is. Dit heeft te maken met het feit dat het zuidelijke gedeelte op de helling van een stuwwal ligt. In het noordelijke gedeelte van het plangebied zijn tevens enkele relatief hogere delen in het landschap te zien. Deze zandkoppen en -ruggen komen overeen met de dekzandruggen en -koppen zoals die worden weergegeven op de geomorfologische kaart.

2.4 Bekende archeologische waarden

2.4.1 Indicatieve Kaart Archeologische waarden

De archeologische verwachtingskaart IKAW geeft een gebiedsindeling in vier categorieën weer op basis van de verwachting van archeologische vondsten (gebieden met een zeer lage, lage,

² Stiboka, 1990. Bodemkaart van Nederland 1:50.000; blad 28 West Almelo. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

middelhoge, dan wel hoge archeologische verwachting). De kaart is voornamelijk gebaseerd op bodemtypen. De IKAW geeft aan dat voor vrijwel het gehele gebied een lage kans bestaat op het aantreffen van archeologische waarden (zie Bijlage 5). In het uiterste noord(oosten) en zuid(westen) zijn zones aanwezig waarvoor een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarden geldt.

2.4.2 Archeologisch Informatiesysteem (Archis2)

In het Archeologisch Informatiesysteem (Archis II) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) staan bekende archeologische waarnemingen geregistreerd. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend.

Tabel 2.2 Overzicht van archeologische perioden³

Periode	Tijd		
Laat-Paleolithicum (Oude Steentijd)		tot	9.000 v.Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9.000 v.Chr.	-	4.900 v.Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5.325 v.Chr.	-	1.900 v.Chr.
Bronstijd	1.900 v.Chr.	-	800 v.Chr.
IJzertijd	800 v.Chr.	-	12 v.Chr.
Romeinse Tijd	12 v.Chr.	-	450 n.Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1.050 n.Chr.
Late Middeleeuwen	1.050	-	1.500 n.Chr.
Nieuwe Tijd	1.500	-	heden

Tabel 2.3 Waarnemingen

Waarnemingsnummer	Aard	Datering
2578	Keramik	Nieuwe Tijd
4938	Stenen hamerbijl	Laat-Neolithicum
26363	Napjessteen	Neolithicum tot IJzertijd
2604	Vuurstenen bijl	Midden-tot Laat-Neolithicum
2600	Bronzen munt	Romeinse tijd
26683	Huisplattegrond, keramik behorend bij voormalige havezathe Bevervoorde	Late-Middeleeuwen
35825	Keramik, gracht behorend bij voormalige havezathe Bevervoorde	Late-Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd
2541	Vuurstenen bijl	Vroeg- tot Laat-Neolithicum
2603	Gracht, fundering behorend bij voormalige havezathe Bevervoorde	Late-Middeleeuwen
2605	Bronzen kokerbijl	Late-Bronstijd
407939	Keramik	Midden-IJzertijd

Circa 200 m ten westen van het plangebied is een waarneming gedaan (waarnemingsnummer 2578) Het betreft een drievuldigheidskan, een baardman met gezichten van geglazuurd steengoed daterend uit de Nieuwe Tijd (zie Tabel 2.2) en fundamenteën, daterend uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd, behorend bij de Havezathe Oosterhof. In de bebouwde kom van Rijsen zijn diverse waarnemingen gedaan, deze zijn weergegeven in Tabel 2.3.

³ Voor de dateringen is gebruik gemaakt van:

Lanting, J.N. & [REDACTED], 1996. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, I: Laat-Paleolithicum. In: *Palaeohistoria* 37/38 (1995-1996), pp. 71-125.

Lanting, J.N. & [REDACTED], 2000. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, II: Mesolithicum. In: *Palaeohistoria* 39/40 (1997-1998), pp. 99-164.

Lanting, J.N. & [REDACTED], 2002. De C14-chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie, III: Neolithicum. In: *Palaeohistoria* 41/42 (1999-2000), pp. 99-164.

2.4.3 Archeologische Monumentenkaart (AMK)

De AMK is een digitaal bestand van alle bekende behoudenswaardige archeologische terreinen in Nederland, dat door de RACM in samenwerking met de desbetreffende provincie is opgesteld. Op de kaart staan terreinen met archeologische status aangegeven. De kaart baseert zich op gegevens uit Archis. Statustoekenning vindt plaats nadat het terrein is getoetst aan een aantal door de RACM gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid en contextwaarde). Volgens de AMK zijn in het plangebied geen AMK-terreinen geregistreerd (zie Bijlage 5).

Circa 200 m ten westen van het plangebied bevindt zich een terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer 13620). Het betreft een terrein waarbinnen zich resten van de havezathe "Oosterhof" bevinden. De havezathe dateert uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd. Binnen de bebouwde kom van Rijssen bevinden zich twee AMK-terreinen. Het gaat om een terrein van archeologische waarde (Monumentnummer 13975), betreffende de laat-middeleeuwse stadskern van Rijssen. Het tweede terrein is een terrein van hoge archeologische waarde (Monumentnummer 13639). Dit betreft een terrein waarbinnen zich resten van de havezathe "Bevervoorde" bevinden, daterend uit de Late Middeleeuwen tot Nieuwe Tijd.

2.4.4 Cultuurhistorische Atlas Overijssel

In aanvulling op de landelijke verwachtingskaarten hebben veel provincies eigen verwachtingskaarten vervaardigd, waarin veel lokale gebiedskennis is opgenomen. Deze kaarten hebben over het algemeen een hoger detailniveau dan de landelijke kaarten. De Cultuurhistorische Atlas van de provincie Gelderland geeft inzicht in de historische landschapsstructuren, bouwkundige monumenten en archeologische vindplaatsen waarden van de regio. Het raadplegen van de Cultuurhistorische Atlas van Overijssel heeft geen aanvullende informatie opgeleverd.

2.4.5 KICH

Kennisinfrastructuur Cultuurhistorie heeft alle bekende archeologische en bouwkundige monumenten en historisch-geografische informatie samengebracht in een digitale kaart. Via deze kaart zijn cultuurhistorische waarden eenvoudig per gebied te bekijken. Het raadplegen van KICH heeft voor beide deelgebieden geen aanvullende informatie opgeleverd met betrekking tot archeologie.

2.4.6 Historische vereniging

Na contact te hebben gehad met [REDACTED], bestuurlid van de Stichting Oudheidkamer Riessen, bleek dat hij niet over aanvullende archeologische informatie beschikt betreffende het plangebied. Wel maakte hij melding van feit dat het gebied van oorsprong moerasgebied is. In het gemeentearchief is een stuk aanwezig daterend uit eind 1700 waarin melding wordt gemaakt van turf afkomstig uit het gebied. Aan de oostelijke rand van het plangebied werden in de 18^e eeuw enkele boerderijtjes gevestigd.

2.5 Historische, huidige en toekomstige situatie

Op de historische kaart uit de periode rond 1855⁴ is te zien dat de locatie van het plangebied destijds al Het Opbroek was geheten (zie Bijlage 6). Het Opbroek was indertijd een nat, moerassig, venig gebied. Het was niet ontgonnen en waarschijnlijk laag gelegen. Door het gebied liep in de genoemde periode een beek: de Oosterhofs Beek.

Op een historische kaart uit 1922⁵ is te zien dat de verkaveling in die periode ongeveer dezelfde is als die van tegenwoordig. Het grote verschil met de recente topografische kaarten is een spoorlijn die in de periode rond 1922 van de noordwestelijke hoek van het plangebied in zuidoostelijke richting loopt.

Tegenwoordig bestaat het plangebied grotendeels uit grasland en akkerland. In de noordoosthoek van Het Opbroek zijn enkele boomgaarden aanwezig. De percelen zijn relatief groot. In het plangebied zijn enkele wegen en sloten aanwezig, die voornamelijk in noord-zuid-richting en

⁴ Geudeke, P.W. & [REDACTED], 1990. Historische Atlas van Nederland 1:50.000, Deel 4: Oost Nederland 1830-1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

⁵ 1922: Chromotopografische kaart des Rijks" op schaal 1 : 25.000.

noordwest-zuidoost-richting lopen. Verder zijn er woningen en boerderijen in het plangebied aanwezig. Deze concentreren zich voornamelijk langs de wegen. Uit een Klic-melding blijkt dat de kabels en leidingen, waaronder een hogedrukgastransportleiding, in het gebied zich tevens langs de tracés van wegen bevinden.

In de toekomst zal in het plangebied woningbouw plaatsvinden. Naast de realisatie van woningbouw en bijbehorende voorzieningen als infrastructuur, groen, water, parkeerplaatsen et cetera, wordt in Het Opbroek ook ruimte geboden aan een sportpark. De planvorming bevindt zich momenteel nog in de startfase.

3 Archeologische verwachting

3.1 Algemeen

In het verleden was de mens veel sterker afhankelijk van de mogelijkheden die het landschap bood voor het ontplooiën van haar (economische) activiteiten. Men was veel minder in staat het landschap aan te passen aan haar wensen, zoals nu veel meer het geval is. De keuze van mensen om zich op een bepaalde locatie te vestigen, was voor een belangrijk deel afhankelijk van de lokale landschappelijke omstandigheden. De factoren die bij deze keuze een rol hebben gespeeld noemen we locatiefactoren. Hierbij moet worden gedacht aan hoge, droge delen van het landschap voor bewoning, vruchtbare gronden voor de akkerbouw, de beschikbaarheid van water en bouwmaterialen, natuurlijke voedselbronnen enzovoorts. Niet al deze factoren kunnen bij onderhavig onderzoek in beeld worden gebracht. Getracht wordt, door voornamelijk te focussen op de bodemkundige en geomorfologische situatie, de hogere droge delen van het landschap in beeld te krijgen. Daarnaast zijn de bekende archeologische gegevens uit de omgeving van het plangebied geïnventariseerd. Op basis hiervan is aan het plangebied een archeologische verwachting toegekend.

3.2 Archeologische verwachting Het Opbroek

Op basis van de bodemkundige en geomorfologische situatie van het plangebied en de bekende archeologische gegevens wordt de lage archeologische verwachting voor gedeeltes van het plangebied bijgesteld naar middelhoog voor alle archeologische perioden (zie Bijlage 7). De gebieden die al een middelhoge archeologische verwachting hadden, blijven gehandhaafd. De aanwezigheid van een podzolbodem kan wijzen op relatief hooggelegen gronden die in het verleden gunstige bewoningsplaatsen konden vormen. Ook dekzandruggen- en koppen liggen relatief hoog in het landschap. Omdat er in de omgeving geen vondsten en monumenten zijn geregistreerd wordt de verwachting niet naar hoog bijgesteld.

Archeologische waarden kunnen worden aangetroffen in de top van het dekzand. Dit zand is in het plangebied direct onder het maaiveld aanwezig. Niets wijst erop dat er in een bepaalde archeologische periode niet in het gebied verbleven kon worden. Daarom kunnen archeologische waarden worden verwacht uit de Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. Er dient te worden opgemerkt dat tijdens de in het verleden uitgevoerde graafwerkzaamheden ten behoeve van de binnen het plangebied reeds aanwezige huizen, wegen, kabels en leidingen eventueel aanwezige archeologische resten plaatselijk verstoord of vernietigd kunnen zijn.

3.2.1 Vroege en Midden Steentijd

In het Paleolithicum en Mesolithicum werd het gebied mogelijk bezocht door nomadische jagers/verzamelaars. Deze trokken door het gebied en sloegen tijdelijke kampen op de relatief hogere delen van het landschap zoals dekzandopduikingen (koppen, ruggen). Archeologische indicatoren uit deze periode bestaan uit (vuur)stenen artefacten, houtskool en sporen van haarden.

3.2.2 Neolithicum tot en met IJzertijd

Vanaf de periode van het Neolithicum gingen mensen op vaste plaatsen wonen waar ze nederzettingen bouwden. Verder deed men vanaf deze periode aan akkerbouw en veeteelt. Archeologische indicatoren uit het Neolithicum tot en met de IJzertijd kunnen onder andere bestaan uit sporen (paalkuilen, waterputten, greppels), huttenleem, voor de betreffende periode kenmerkend aardewerk en houtskool.

3.2.3 Romeinse Tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd

Archeologische indicatoren uit de periode Romeinse Tijd-Nieuwe Tijd kunnen bestaan uit onder andere sporen (paalkuilen, waterputten, greppels, afvalkuilen), funderingsresten, aardewerk, houtskool, metaal, glas en bot.

4 Evaluatie

In opdracht van de gemeente Rijssen-Holten heeft Grontmij Nederland bv een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Het Opbroek te Rijssen. In de toekomst zal hier woningbouw worden gerealiseerd. Tijdens de realisering hiervan zullen graafwerkzaamheden worden uitgevoerd die eventueel aanwezige archeologische resten kunnen verstoren of vernietigen. Het doel van het bureauonderzoek was het in kaart brengen van bekende en potentiële archeologische waarden.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen in delen van het plangebied archeologische waarden worden verwacht. Het gaat om die gedeeltes waar zich dekzandruggen of –koppen bevinden en/of waar een podzolbodem aanwezig is. In de dekzandafzettingen, die direct onder het oppervlak voorkomen kunnen resten worden verwacht uit de periode vanaf de Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd.

De archeologische belangen dienen op een zorgvuldige manier te worden afgewogen en gewaarborgd in het stedenbouwkundig plan. Aangezien het ontwerp voor de toekomstige plannen nog niet gereed is, kan met de resultaten van het archeologisch onderzoek rekening worden gehouden. Dit houdt in dat de gebieden met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde en met een intacte bodem in het toekomstige plan ontzien dienen te worden van graafwerkzaamheden. Dit kan zowel kostenbesparend werken alsmede conserverend voor de archeologische resten.

Indien het niet mogelijk is om de gebieden met een middelhoge verwachtingswaarde te ontzien, dan dient voorafgaand aan de voorgenomen graafwerkzaamheden een archeologisch Inventariserend Veldonderzoek (IVO) door middel van boringen te laten uitvoeren in de gebieden met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Doel van een dergelijk onderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting die is uitgesproken in het onderhavige Bureauonderzoek. Het IVO bestaat uit het uitvoeren van zes handmatige boringen per hectare. Hierbij wordt de bodemkundige situatie en de aanwezigheid en mate van bodemverstoring vastgelegd. Hierbij kan worden gedacht aan het onderzoeken van de aan- of afwezigheid van een podzolprofiel en de mate van verspoeling van de top van het dekzand en aanwijzingen voor de aanwezigheid van (intacte resten van) archeologische nederzettingen. Bij het onderzoek moet in ogenschouw worden genomen dat de grenzen van de gebieden met een middelhoge verwachting arbitrair zijn, aangezien deze door interpolatie van gegevens zijn verkregen. Tijdens het IVO moeten daarom tevens de grenzen van de gebieden met een middelhoge archeologische verwachtingswaarde vastgesteld worden.

Bijlage 1

Locatie Plangebied

Locatie Plangebied

Bron: ANWB Topografische Atlas Overijssel 1:25.000

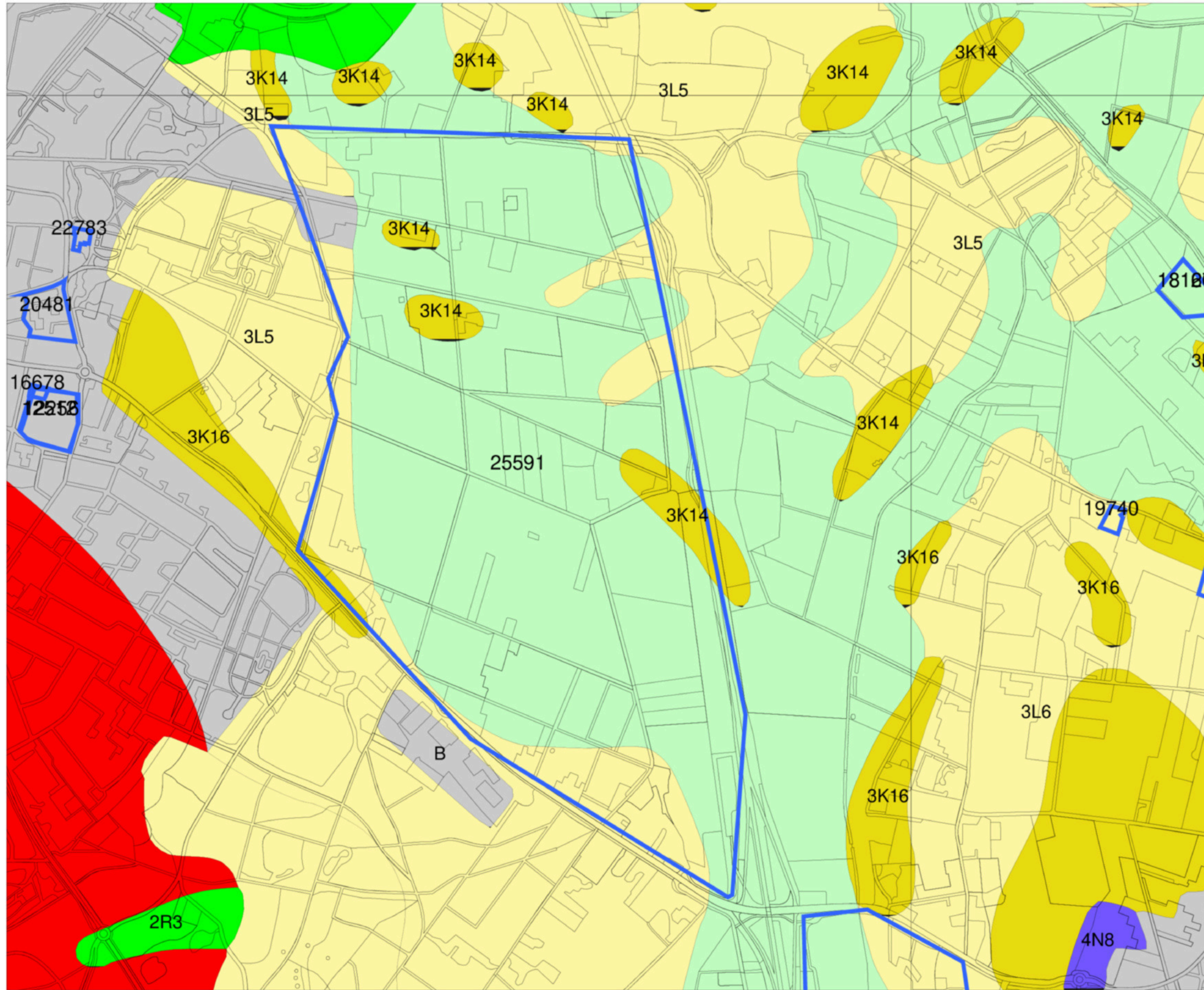

Bijlage: 1
PN: 237239

Bijlage 2

Geomorfologische Kaart

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- TOP10 ((c)TDN)

GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)

- Wanden
- Hoge heuvels en ruggen
- Terpen
- Hoge duinen
- Plateaus
- Terrassen
- Plateau-achtige vormen
- Waaivormige glooiingen
- Niet-waaivormige glooiingen
- Lage ruggen en heuvels
- Welvingen
- Vlakten
- Laagten
- Ondiepe dalen
- Matig diepe dalen
- Diepe dalen
- Water
- Bebouwing
- Overig (Dijken etc)

PLAATSNAMEN

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

Bijlage 4
Hoogtekaart

233500

234000

234500

235000

481000

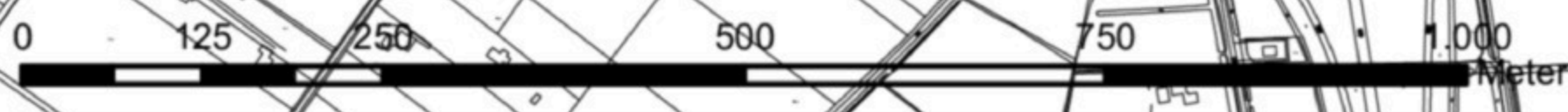
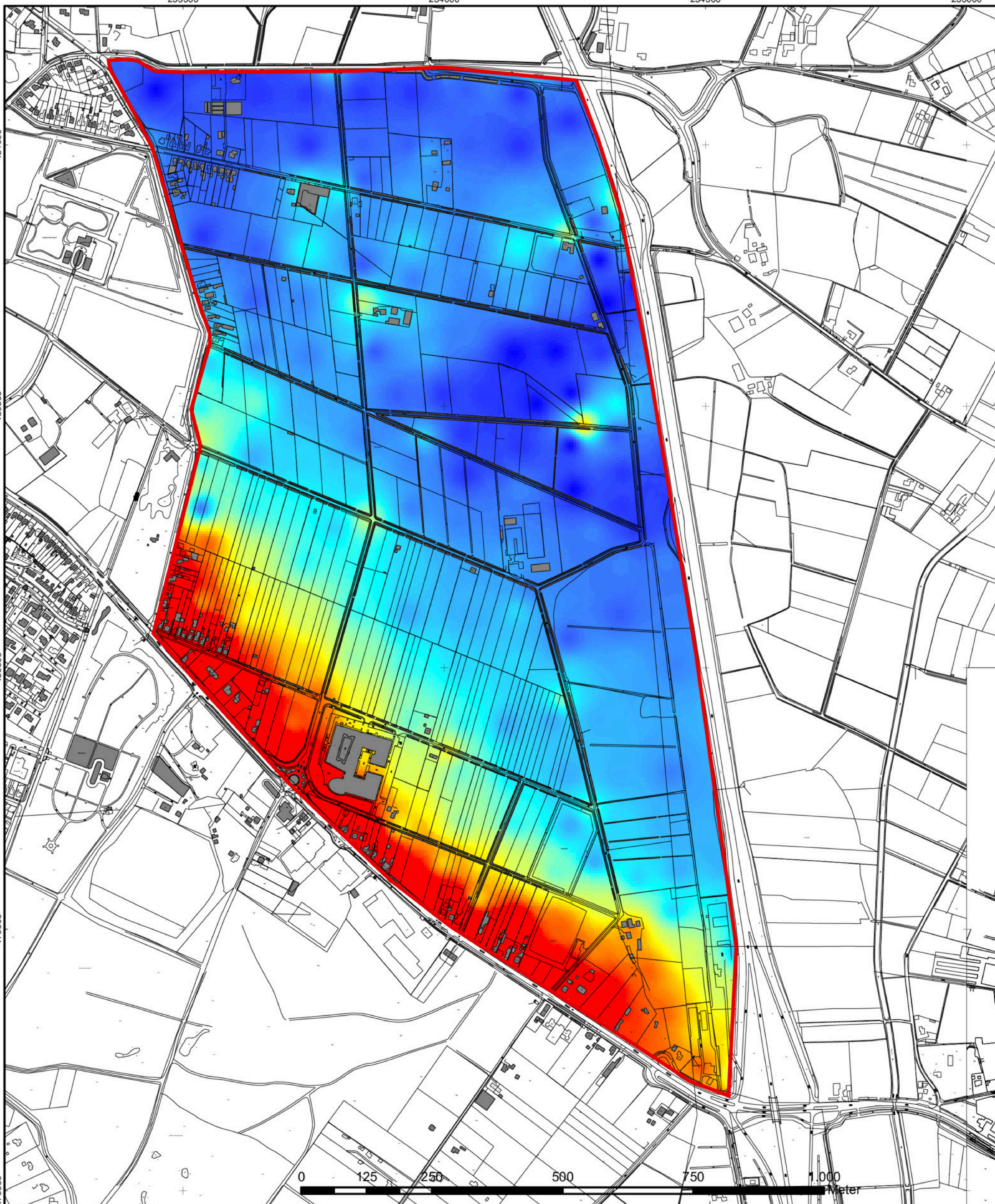
480500

480000

479500

479000

478500

Legenda

 begrenzing plangebied

hoogte (m NAP)

 Hoog : 12,44

Laag : 9,00

Project

Het Opbroek te Rijssen

Opdrachtgever

Gemeente Rijssen-Holten

Onderdeel

Archeologisch onderzoek

Kaart

Indicatieve hoogtekaart

Get.

MO

Contr.

PF

Acc.

JJH

Datum

20-12-07

Schaal

1:10.000

Projectnummer

DR 237239

Tekeningnummer

237239B4

Bijlagennummer

4

Rev.

1

Dat.

Acc.

GAR-nummer

GAR569

CIS-code

25591

Grontmij Nederland BV
Cluster Noord
Locaties: Assen, Haren,
Drachten

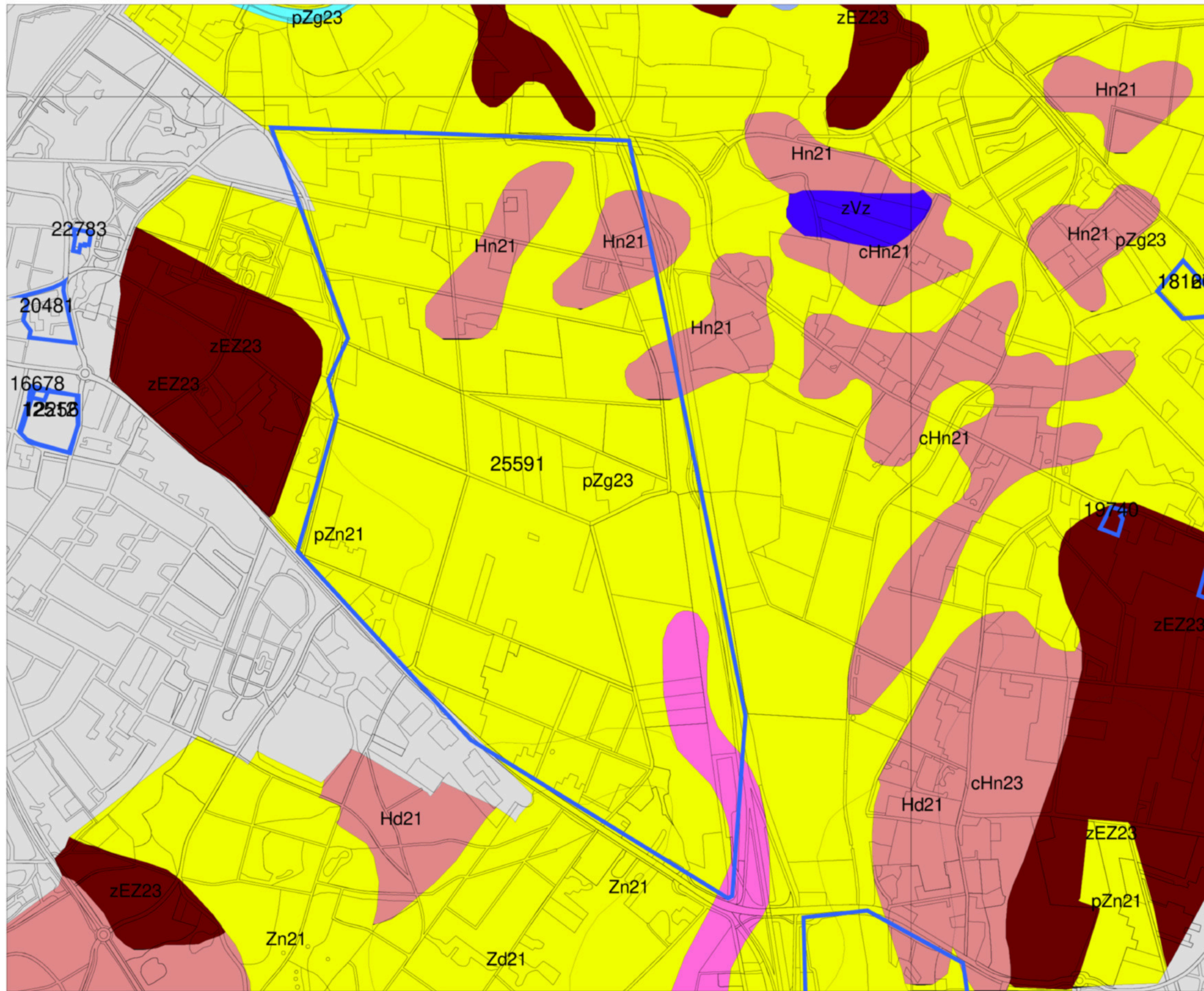
Bijlage 3
Bodemkaart

Bodemkaart Opbroek te Rijssen

14-12-2007

Grontmij Nederland bv

235781 / 481487

232678 / 478951

Legenda

ONDERZOEKSMELDINGEN

TOP10 ((c)TDN)

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviaale afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverwerkingsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

PLAATSNAMEN

Archis2

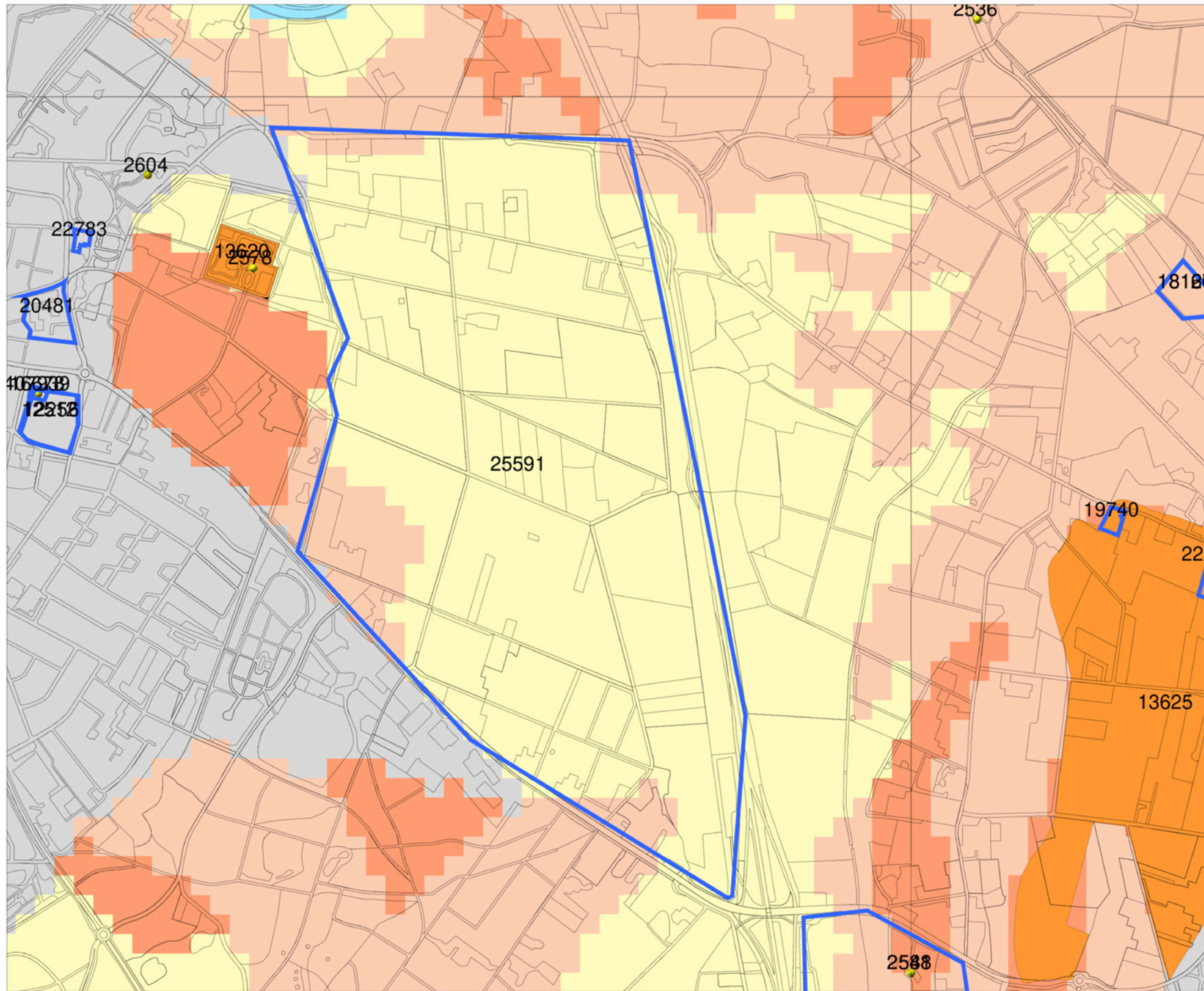
rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

Bijlage 5

Bekende en potentiële archeologische waarden

235781 / 481487

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
  - TOP10 ((c)TDN)
  - WAARNEMINGEN
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde

Bijlage 6

Historische kaart

Historische Kaart 1855

Bijlage: 1
PN: 237239

Bron: Geudeke, P.W. & L. Balk, 1990. Historische Atlas van Nederland 1:50.000, Deel 4: Oost-Nederland 1830-1855. Wolters Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Bijlage 7

Archeologische verwachtingskaart

233500

234000

234500

235000

481000

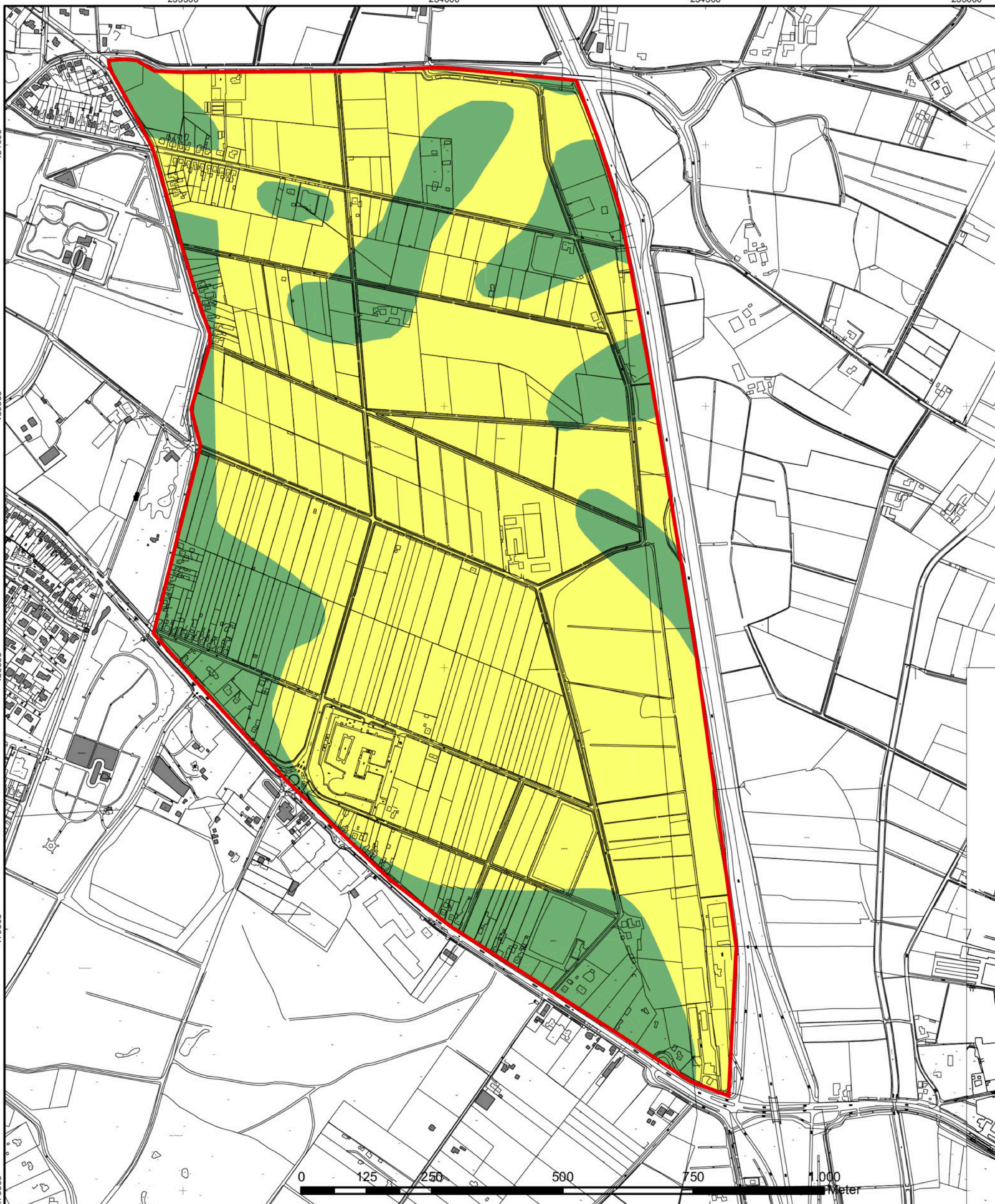
480500

480000

479500

479000

478500

Project

Het Opbroek te Rijssen

Opdrachtgever

Gemeente Rijssen-Holten

Onderdeel

Archeologisch onderzoek

Kaart

Archeologische verwachtingskaart

Get.

MO

Contr.

PF

Acc.

JJH

Datum

20-12-07

Schaal

1:10.000

Projectnummer

DR 237239

Tekeningnummer

237239B7

Bijlagennummer

7

Rev.

1

Dat.

Acc.

GAR-nummer

GAR569

CIS-code

25591

Grontmij Nederland BV
Cluster Noord
Locaties: Assen, Haren,
Drachten

Legenda

 begrenzing plangebied

archeologische verwachting

 middelhoog

 laag

www.grontmij.nl

Wij ontwerpen en realiseren **plannen** voor de **toekomst**, door mensen en partijen in regio's bij elkaar te brengen en met elkaar te **verbinden**, met **respect** voor onze leefomgeving, onze klanten en elkaar.

Archeologisch onderzoek Het Opbroek te Rijssen

inventariserend veldonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 971

Archeologisch onderzoek Het Opbroek te Rijssen

inventariserend veldonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 971

definitief

SS 15735710

Gemeente Rijssen-Holten

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem 1 april 2011

Verantwoording

Titel : Archeologisch onderzoek Het Opbroek te Rijssen
Subtitel : Inventariserend Veldonderzoek
GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 971
Projectnummer : 295452
Referentienummer : GM-0007780
Datum : 1 april 2011

Auteur(s) :
E-mail adres :
Gecontroleerd door :
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door :
Paraaf goedgekeurd :
Contact :

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Algemeen.....	5
1.2	Aanleiding en doel	5
2	Archeologische verwachting	6
2.1	Samenvatting bureauonderzoek	6
2.2	Archeologische verwachtingskaart gemeente IJssenaalst.....	6
2.2.1	Het Opbroek fase 1.....	6
2.2.2	Het Opbroek fase 1A	7
2.3	Archeologische verwachting Het Opbroek te IJssenaalst.....	7
2.3.1	Specificatie archeologische periodes	8
3	Veldonderzoek.....	9
3.1	Werkwijze.....	9
3.2	Resultaten booronderzoek.....	9
3.3	Conclusie veldonderzoek	10
4	Evaluatie	11
4.1	Samenvatting en Conclusie	11
4.2	Advies	11

Ijlagelage 1 I Iobolatie Plangebied

Ijlagelage 2 I Struoturisie

Ijlagelage 3 I Archeologische verwachtingskaart

Ijlagelage 4 I Iobolatie boringen

Ijlagelage 5 I Ioorprofielen

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de gemeente IJssenholt heeft Grontmij Nederland B.V. een archeologisch onderzoek uitgevoerd ter plaatse van de toekomstige nieuwbouwlocatie Het Opbroek te IJssenholt.

Het onderzoek heeft bestaan uit het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (VO) en de rapportage hierover. Dit is een booronderzoek uitgevoerd met aandacht voor geomorfologie, bodemopbouw en de mate van bodemverstoring.

Het plangebied ligt in het buitengebied ten oosten van IJssenholt. Het betreft een gebied dat volgens de archeologische verwachtingskaart van de gemeente IJssenholt gedeeltelijk een middel-hoge verwachtingswaarde heeft en waar de toekomstige bouwactiviteiten zijn gepland zoals aangegeven door de gemeente IJssenholt. De totale oppervlakte van het te onderzoeken terrein bedraagt 18,8 hectare. Het gebied bestaat uit twee deelgebieden: deelgebied A in het noorden en deelgebied B in het zuiden. Het maaiveld ter plaatse van het plangebied ligt gemiddeld op ongeveer 9,5 m NAP. De exacte locatie van het onderzoeksgebied wordt weergegeven in bijlage 1.

De betreffende werkzaamheden zijn conform de richtlijnen van het handboek Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.2) uitgevoerd. Grontmij beschikt over een eigen opgravingsvergunning afgegeven door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (CDE).

1.2 Aanleiding en doel

Onderhavig onderzoek is uitgevoerd in het kader van de toekomstige realisatie van een woonwijk in het plangebied. De bodemingrepen die gepaard gaan met de geplande bouwactiviteiten kunnen eventueel aanwezige archeologische resten in de bodem verstoren en/of vernietigen. In bijlage 2 is de structuurvisie van Het Opbroek opgenomen.

Op basis van het verwachtingsmodel is binnen het plangebied een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (VO) en de rapportage hierover uitgevoerd waarbij de archeologische verwachting uit het bureauonderzoek in het veld is getoetst en waarbij bekende en potentiële archeologische waarden in kaart zijn gebracht.

Op basis van de resultaten van het onderzoek is een nader advies gegeven met betrekking tot de noodzaak van archeologisch vervolgonderzoek. Dit advies dient te worden overgelegd aan de beoogde overheid.

2 Archeologische verwachting

2.1 Samenvatting Bureauonderzoek¹

Grontmij heeft in 2007 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor Het Opbroek in Rijssen. Hierbij zijn de bekende en potentiële archeologische waarden van het plangebied in kaart gebracht. Op basis van de inventarisatie van de geologische, geomorfologische en bodemkundige aspecten van het plangebied en de bekende archeologische waarden is een specifieke archeologische verwachting opgesteld.

Op basis van het bureauonderzoek is de archeologische verwachting voor gedeeltes van het plangebied op middelhoog gesteld voor alle archeologische perioden die in de laatste ijstijd op een podsolbodem kan wijzen op relatief hooggelegen gronden die in het verleden gunstige bewoningsplaatsen konden vormen. Ook dekandruggen en koppen liggen relatief hoog in het landschap. Omdat er in de omgeving geen vondsten en monumenten zijn geregistreerd is geen hoge archeologische verwachting geëigen.

Archeologische waarden kunnen worden aangetroffen in de top van het dekand. Dit dekand is in het plangebied direct onder het maaiveld aanwezig. Het gebied is sinds de vroege prehistorie bewoonbaar geweest. Daarom kunnen archeologische waarden worden verwacht uit de Steentijd tot en met de Nieuwe ijstijd. Het dient te worden opgemerkt dat tijdens de in het verleden uitgevoerde graafwerkzaamheden ten behoeve van de binnen het plangebied reeds aanwezige huizenwijken, kabels en leidingen eventueel aanwezige archeologische resten plaatselijk verstoord of vernietigd kunnen zijn.

2.2 Archeologische verwachtingskaart gemeente Rijssen-Holten

De gemeente Rijssen-Holten beschikt over een archeologische verwachtingskaart waaraan het archeologisch beleid is gekoppeld. De archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rijssen-Holten² geeft inzicht in welke mate de kans bestaat om archeologische resten in de bodem aan te treffen (zie Afbeelding 1).

Volgens de archeologische waardenkaart (met landschappelijke eenheden) ligt het plangebied op een dekandvlakte. De trefkans op archeologische waarden is in deze gebieden laag (lichtgeel op Afb. 1). In gebieden met een lage archeologische verwachtingswaarde is geen archeologisch onderzoek noodzakelijk mits de planlocatie geheel in een lage verwachtingszone ligt. Dit laatste is bij Het Opbroek niet het geval.

2.2.1 Het Opbroek fase 1

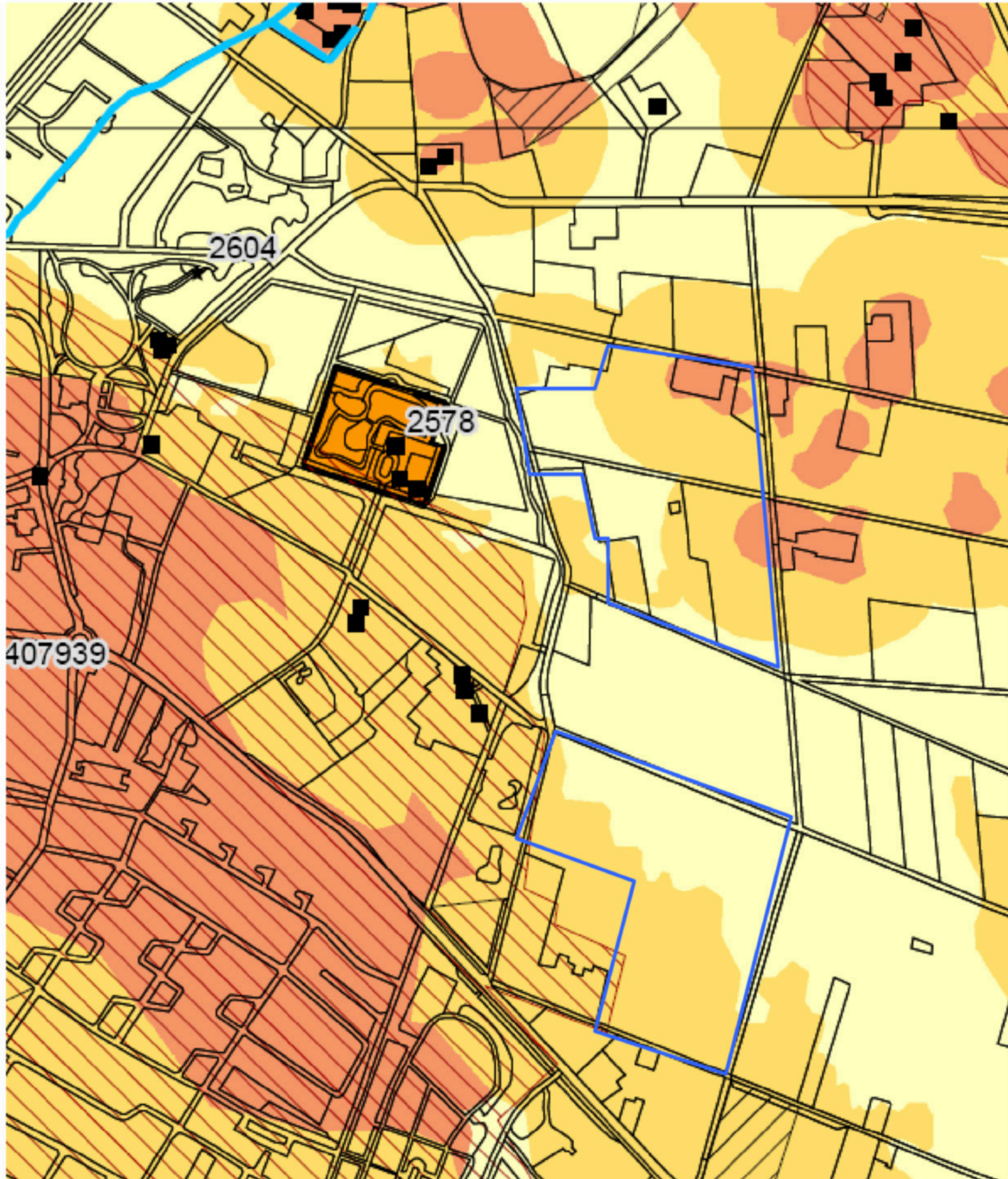
De zuidelijke flank van fase 1 ligt volgens de landschappelijke eenhedenkaart op een dekandvlakte. Dekandvlakten hebben op de archeologische verwachtingskaart een middel-hoge archeologische verwachtingswaarde (donkergeel op Afbeelding 1). Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m² is archeologisch onderzoek in dit geval noodzakelijk.

¹ Boekema, P. (2007). Archeologisch onderzoek Rijssen het Opbroek. Bureauonderzoek. Grontmij Archeologische Rapporten 569. Grontmij Nederland b.v. Assen.

² Oshooren, H. (2008). Gemeente Rijssen-Holten. Een Archeologische inventarisatieverwachtingszonen beleidsadvieskaart. AAC-rapport 07.0478. AAC bureaucenter.

2.2.2 Het Opbroek fase 1A

In het noordelijke gedeelte van fase 1A komen dekandruggen voor. De toppen van de dekandruggen hebben een hoge archeologische verwachtingswaarde (rode op Afb. 1) de flanken van de dekandruggen hebben een middelhoge archeologische verwachtingswaarde. Bij gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte van minimaal 2500 m².

Afbeelding 1: Uitsnede uit de archeologische verwachtingskaart van Rijssen-Holten (Bron: Boshoven et al, 2008)

2.3 Archeologische verwachting Het Opbroek te Rijssen

In het verleden was de mens sterker afhankelijk van de mogelijkheden die het landschap bood voor het ontplooiën van haar economische en sociale activiteiten dan tegenwoordig. Men was veel minder in staat het landschap aan te passen aan haar wensen zoals nu het geval is. De keuze van mensen om zich op een bepaalde locatie te vestigen was voor een belangrijk deel afhankelijk van de lokale landschappelijke omstandigheden. De factoren die bij deze keuze een rol hebben gespeeld noemen we locatiefactoren. Hierbij moet worden gedacht aan hoge- en droge

maar soms ook erdedigbare delen van het landschap voor bewoning vruchtbare gronden voor de akkerbouw weidegebieden in de relatief lager gelegen zones de beschikbaarheid van water en bouwmaterialen natuurlijke bodselbronnen en oors.

Op basis van de onderzochte aardwetenschappelijke informatie en bekende archeologische waarden kan worden gesteld dat delen van het plangebied een middel-hoge overwahtingswaarde hebben. Het betreffen gebieden waar sprake is van dekandwelingen of ruggen. Er kunnen archeologische waarden worden overwaht uit de Steentijd tot en met de ieuwwe ijd iie tabel 1. De archeologische waarden kunnen worden aangetroffen in de top van het dekand. Dit and is in het plangebied direct onder het maaield aanwezig.

2.3.1 Specificatie archeologische periodes

Vroege en Midden Steentijd

In het Paleolithicum en Mesolithicum werd het gebied mogelijk bezocht door nomadische jagers-verzamelaars. Deze trokken door het gebied en sloegen tijdelijke kampen op de relatief hogere delen van het landschap zoals dekandopduikingen koppen-ruggen. Archeologische indicatoren uit deze periode bestaan uit vuurstenen artefacten houtskool en sporen van haarden.

Neolithicum tot en met IJzertijd

Vanaf de periode van het Neolithicum gingen mensen op vaste plaatsen wonen waar ze nederzettingen bouwden. Verder deed men vanaf deze periode aan akkerbouw en teelt. Archeologische indicatoren uit het Neolithicum tot en met de IJzertijd kunnen onder andere bestaan uit sporen paalkuilen waterputten greppels huttenleem voor de betreffende periode kenmerkend aardewerk en houtskool.

Romeinse Tijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd

Archeologische indicatoren uit de periode Romeinse ijd ieuwwe ijd kunnen bestaan uit onder andere sporen paalkuilen waterputten greppels afalkuilen funderingsresten aardewerk houtskool metaal glas en bot.

Tabel 1: Overzicht van archeologische periodes³

Periode	ijd		
aat-Paleolithicum (Oude Steentijd)		tot	9.000 v.Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	9.000 v.Chr.		4.900 v.Chr.
Neolithicum (ieuwe Steentijd)	5.325 v.Chr.		1.900 v.Chr.
ronstijd	1.900 v.Chr.		800 v.Chr.
IJzertijd	800 v.Chr.		12 v.Chr.
Romeinse ijd	12 v.Chr.		450 n.Chr.
vroege Middeleeuwen	450		1.050 n.Chr.
ate Middeleeuwen	1.050		1.500 n.Chr.
ieuwe ijd	1.500		heden

³ Voor de dateringen is gebruik gemaakt van

anting, . 1996. De C14 chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie aat-Paleolithicum. In Palaeohistoria 37/38 (1995/1996) pp. 71-125.

anting, . 2000. De C14 chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie Mesolithicum. In Palaeohistoria 39/40 (1997/1998) pp. 99-164.

anting, . 2002. De C14 chronologie van de Nederlandse Pre- en Protohistorie Neolithicum. In Palaeohistoria 41/42 (1999/2000) pp. 99-164.

3 Veldonderzoek

3.1 Werkwijze

Het veldwerk voor het inventariserende veldonderzoek (O)erkennende fase is verricht op 9 en 10 augustus en 23 november 2010 door een K&A-archeoloog en een veldbodemkundig karteerder. Hierbij zijn 91 archeologische verricht waarvan 44 in deelgebied A en 47 in deelgebied B. In deelgebied A was voor een gedeelte van het terrein geen betredingstoestemming. Uiteindelijk komt het aantal uitgevoerde boringen in het onderzochte gebied neer op 6 boringen per hectare. De boringen zijn uitgevoerd tot 0,3 m in de C-horizont en tot een maximale diepte van 2 m beneden het maaiveld.

De opgeboorde grond is onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals verbrand of bewerkt tuursteen/houtskool/verbrand bot/aardewerk. Verder is gekeken naar bodemverkleuringen die ouden kunnen wijzen op mogelijke vegetatie en/of cultuurlagen. De geleante lagen zijn geëefd op een 4 mm eef. De boorprofielen zijn beschreven conform NEN 5104 en de SOKA legenda. De boorpunten zijn ingemeten met behulp van GPS.

3.2 Resultaten booronderzoek

De locaties van de boringen worden weergegeven in bijlage 4. De boorprofielen zijn opgenomen in bijlage 5.

Bij het grootste gedeelte van de boorprofielen bestaat de bodem uit vogenaamde AC-profielen. Hierbij ligt de bouwvoor direct op de gele of grijze C-horizont niet door bodemvorming beïnvloede bodemlaag. Bij geen van de uitgevoerde boringen is podolering waargenomen.

De bouwvoor (A-horizont) van de verrichte boringen is gemiddeld 0,35 m dik en donkerbruin van kleur. Meestal bestaat de laag uit zwak tot matig humeus zwak tot matig siltig zeer fijn zand. Soms zijn in de bouwvoor recente puin of baksteenresten aangetroffen. De C-horizont bestaat over het algemeen uit zwak tot matig siltig zeer fijn tot matig fijn zand. De laag is geel of grijs van kleur en is soms roesthoudend. Verder zijn bij sommige boringen planten of houtresten in de C-horizont aangetroffen. Dit duidt op natte en verspoelde omstandigheden.

Bij slechts twee boringen is een relatief dikke humeuze bodemlaag aangetroffen. Het betreft boringen 102 en 103. De Humeuze bodemlaag is bij de twee boringen respectievelijk 0,6 en 1,0 m dik. Het is donkerbruin van kleur en bestaat uit zwak tot matig humeus zwak siltig matig fijn tot zeer fijn zand.

Bij boring 102 is de afwijkende bodemopbouw te verklaren door de locatie van de boring. De boring is namelijk uitgevoerd in een volkstuin. De relatief dikke humeuze bodemlaag kan daarvoor worden verklaard door recente bemesting.

Ook bij boring 103 is de afwijkende bodemopbouw te verklaren door de plaats van uitvoering. De boring is verricht in een particuliere tuin. Het hele erf van het betreffende huis is relatief hoog gelegen ten opzichte van het omliggende gedeelte van het plangebied. Waarschijnlijk is hier tuinaarde opgebraakt.

Bij zes van de uitgevoerde boringen is de bodem tot op relatief grote diepte verstoord. Hierbij is de top van de C-horizont tevens verstoord. In tabel 2 wordt de verstoringsdiepte per boring in meters beneden het maaiveld weergegeven.

Tabel 2: Verstoringdieptes per boring

Boringnummer	Verstoring tot [ ] m [m]
105	0,6
114	0,8
213	0,6
218	0,8
227	0,6
C104	1,0

Bij sommige van de boringen is in de verstoorde lagen reënt puin aangetroffen. Bij boring 27 is een scherpe oërgang waargenomen tussen de verstoorde lagen en de C-horizont. Dit kan duiden op een afschuiing van het oorspronkelijke profiel.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische vondsten of indicatoren aangetroffen.

3.3 Conclusie Veldonderzoek

Uit de resultaten van het verkennende booronderzoek blijkt dat de bodem in het plangebied grotendeels kan worden geëlassificeerd als beeeerdgronden. De gronden liggen meestal relatief laag in het landschap. Daarom werden ze in het verleden niet gezien als gunstige locaties voor bewoning. Tijdens het veldonderzoek zijn geen randkopen of ruggen aangetroffen. Ook tijdens het veldonderzoek geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. Op basis van de resultaten van het veldonderzoek kan de archeologische verwachtingswaarde voor het gehele plangebied naar beneden worden bijgesteld.

Over het gedeelte van oëelgebied A waarvoor geen betredingstoestemming was ten tijde van het veldonderzoek kan geen uitspraak worden gedaan over de aanwezigheid van mogelijke archeologische waarden. Daarvoor moeten eerst verkennende boringen worden uitgevoerd in het betreffende terrein.

4 Evaluatie

4.1 Samenvatting en Conclusie

In opdracht van gemeente IJsssen-Holten heeft Grontmij een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor de locatie Het Opbroek te IJsssen. Het onderzoek heeft bestaan uit een inëntariserend veldonderzoek merkende fase en de rapportage.

Op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek en de archeologische verwachtingskaart van de gemeente IJsssen-Holten konden in het plangebied vandkoppen en ruggen worden verwacht. e e werden in het verleden gezien als gunstige locaties voor bewoning. Daarom hebben delen van het plangebied een middel-hoge archeologische verwachtingswaarde. e gemeente eist in dit geval een archeologisch onderzoek in het gehele plangebied. it onderzoek heeft bestaan uit een inëntariserend veldonderzoek merkende fase. Hierbij zijn 6 boringen per hectare uitgevoerd.

it het veldonderzoek is gebleken dat het plangebied grotendeels bestaat uit beekerdgronden. r zijn geen vandkoppen of ruggen aangetroffen. Ook zijn tijdens het onderzoek geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Daarom kan de archeologische verwachtingswaarde voor het plangebied op laag worden gesteld.

ij eelgebied A kon het veldonderzoek niet geheel worden uitgevoerd wegens het ontbreken van de betredingstoestemming. oor dit gedeelte van het plangebied kan geen uitspraak worden gedaan over de mogelijke aan- of afwezigheid van archeologische waarden.

4.2 Advies

Op basis van de resultaten van het inëntariserend veldonderzoek wordt voor het grootste gedeelte van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevelen. e voorgenomen bodemingrepen kunnen hier onder archeologisch voorbehoud worden uitgevoerd. e gemeente IJsssen-Holten (dhr. [REDACTED] en [REDACTED]) hebben met dit advies ingestemd.

In de conceptrapportage van het onderhavige onderzoek is geadviseerd op in het deel van het plangebied waar geen betredingstoestemming was voorafgaand aan de vergunningverlening alsnog merkende boringen uit te voeren. e regioarcheoloog van IJsssen-Holten ([REDACTED]) heeft echter aangegeven dat ook dit gedeelte van het plangebied kan worden vrijgegeven op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek. it elfde geldt voor de gebieden die zijn gelegen tussen fase 1A en A van Het Opbroek.

Het onderzoek is gebaseerd op een steekproef. Indien tijdens de uitvoering van graafwerkzaamheden in het plangebied alsnog archeologische resten worden aangetroffen dient direct ontast opgenomen te worden met de beoogde oerheid.